

Een opmerkelijk berichtje in deze krant. Deventenaar Willem Waanders (94) laat na overlijden liefst 120.000 euro achter aan de gemeenschap om het Worp-plantsoen verder te verfraaien. Een bijzondere nalatenschap van een man, wiens leven op de Worp ook al niet alledaags was. „Eigenlijk was het een kluzenaar.”

door Martijn Ubels

■ Het sobere familiegraf op de begraafplaats tussen Wilp en Bussloo waar Willem Waanders is bijgezet. De naam van de eenzame weldoener ontbreekt op

Willem Waanders,

Ze dachten lange tijd dat de eenzame buurman in het huisje aan de Rozenstraat op de Worp weinig te makken had. Groot was dan ook de verbazing toen bleek dat de uiterst sober levende Willem Waanders een slordige anderhalve ton op de bank had staan. „Buurman gaf nooit geld uit”, zegt Marja Nalis over haar in januari 2013 overleden buurman. „Hij had een kat; aan de kat besteedde hij meer geld dan aan zichzelf.”

Iedereen in de Rozenstraat en directe omgeving op de Worp, eigenlijk een dorp, wist wel wie Waanders was. Contact had hij echter niet of nauwelijks. Eigenlijk alleen met zijn directe buren, het gezin Nalis. Vooral Marja en man Gert ondersteunden Waanders tot aan zijn dood toe en ze hielpen met alles. „Buurman was een kluzenaar”, typeert Nalis. Ze vervolgt: „Wilde met niemand contact, was ontzettend eenzaam. Een heel triest en zielig geval, vond ik.”

Toen het gezin Nalis eind jaren zeventig in de Rozenstraat kwam wonen, leefde de buurman op nummer 36 al teruggetrokken. Zijn hele leven woonde hij bij zijn moeder in, vertelt Nalis, die overleed kort nadat het gezin Nalis in de straat kwam wonen. „Hij zei iedereen altijd netjes gedag, was een nette man. Maar we spraken elkaar eigenlijk alleen over de afscheiding van de achtertuinen heen.”

Naarmate Waanders ouder werd - en zich voor zover mogelijk nog meer terugtrok - ontfermde Marja Nalis zich over de buurman. „Buurman zette op een gegeven moment het eten, dat altijd net als bij andere ouderen aan huis bezorgd werd, stop. Kennelijk om geld uit te sparen of hij vond het niet nodig. Dat kon ik niet aanzien. Vanaf toen at hij met ons mee, dan maakte ik een iets grotere pan klaar. Jaren ben ik met een prak naar buurman gelopen. Geen probleem. Ontelbare keren ben ik met een maaltijd, maar ook fruit en wat al niet meer bij hem binnengelopen.”

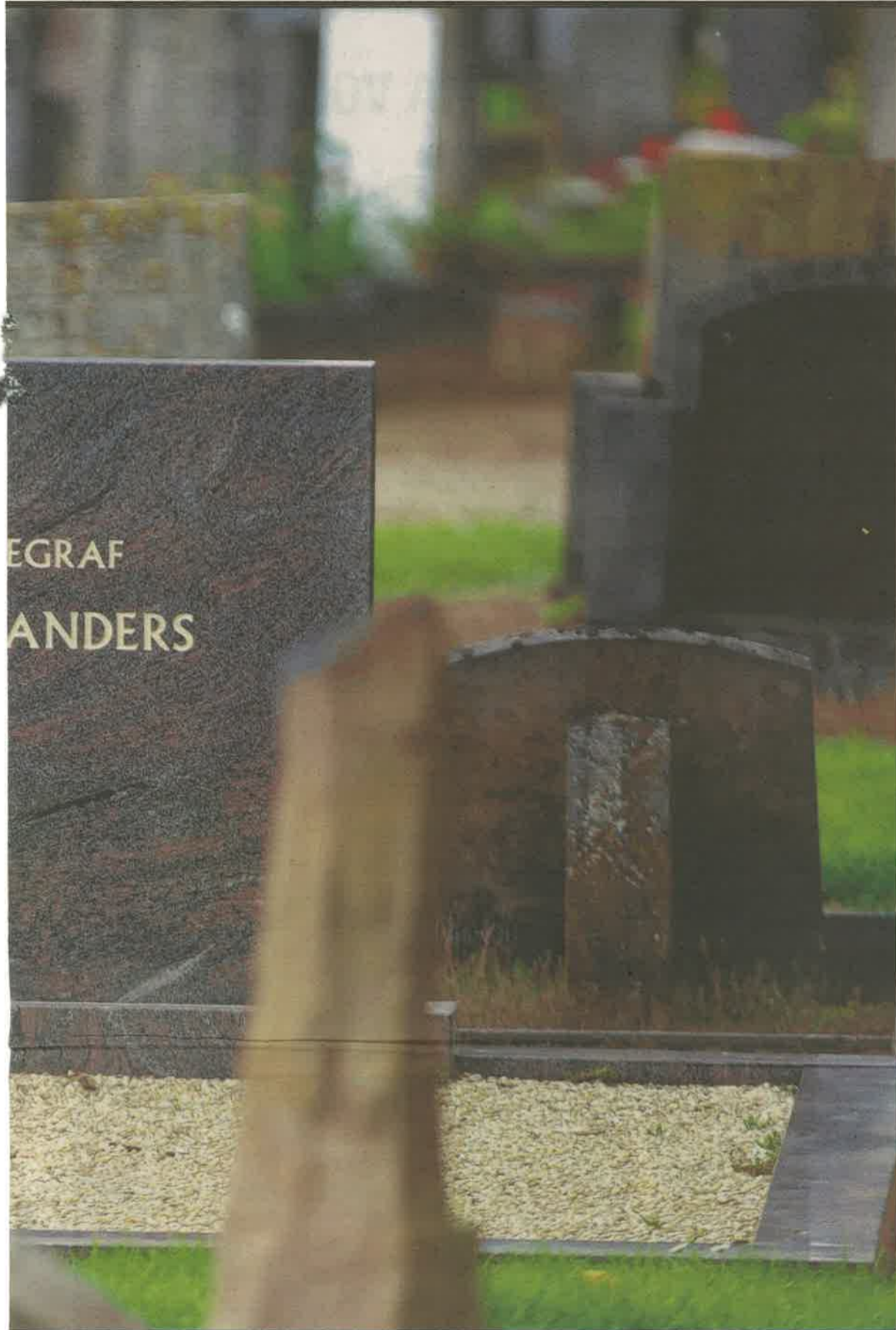
De tuinafscheiding was toen al verdwenen. „Z'n tuin werd steeds meer een wildernis. Op een gegeven moment hebben we de afscheiding maar weggehaald en zijn tuin bij die van ons getrokken, zodat we ook die konden onderhouden.”

Zuinig als Waanders was, gaf hij geen cent uit aan het onderhoud van de woning, die compleet werd uitgeleefd. Veelzeggend is het verhaal dat binnen korte tijd twee televisies, waarvan de laatste geleend van Nalis, kapot gingen door de vocht in de woning. Geventileerd werd er nooit. Douchen gebeurde ook niet. „Er was zelfs geen warm water. Buurman waste zich met water dat hij verwarmde met keteltjes op de kachel. Zijn persoonlijk hygiëne was in orde, maar z'n kleren zagen er niet uit. Kapot en versleten. Hoe vaak ik me daar wel niet aan geër-

gerd heb. Hij gaf geen geld uit aan nieuwe kleding, dus gaven we hem kleren die wij niet meer nodig hadden of kochten zelf maar nieuwe. Hij wilde niets aannemen, maar ik stond erop. Af en toe pakte hij wat aan. Zijn kleren ben ik naar verloop van tijd ook gaan wassen.”

Hoe vervallen en slecht onderhouden het huis aan de Rozenstraat was, bleek toen Waanders op hoge leeftijd lichamelijk slechter werd en (meermaals) in het ziekenhuis belandde. Onder meer door hartfalen en een valpartij toen het glad werd, met de rolator. Door Nalis aangeschaft uiteraard. „Na de revalidatie weer thuis wonen kon alleen nog als alles werd opgeknappt. Hij had bijvoorbeeld een versleten matras, met stalen bed. Dat kon echt niet meer. Ik heb gezegd: 'nu moet u me vertrouwen en uw bankpasje geven, zodat we het huis kunnen opknappen'. Hij vertrouwde namelijk niemand, maar wist ook dat hij geen andere keus had dan akkoord te gaan.”

Marja Nalis trommelde haar hele gezin op en ook de ahang van de drie kinderen hielp mee om het huis in zes weken tijd helemaal onder handen te nemen. „Hebben we helemaal zelf gedaan, we hebben handige mensen in de familie. De buurt heeft geholpen met het opknappen van de tuin. We schrokken echt van wat we in huis tegenkwamen. Zo moest de wc vervangen worden. Bleek

de pas vernieuwde grafsteen. foto Tom van Dijke

Vier ton voor 't Dijkhuis

Nalatenschappen, het gebeurt vaker. Vooral verzorgingstehuizen hebben er mee te maken. Het varieert van af en toe en dan een klein bedrag (Solis) tot met regelmaat en grote bedragen ('t Dijkhuis in Bathmen). Directeur Ton Koot van 't Dijkhuis: „Wij hebben voor de duidelijkheid en transparantie een stichting Vrienden van 't Dijkhuis die de gelden beheert. Wij besteden het aan allerlei zaken. Bijvoorbeeld de recente nieuwbouw of nieuw videoscherm in de gemeenschapsruimte.” Onlangs nog werd 't Dijkhuis verblijd met maar liefst twee ton, afkomstig van de pas overleden bewoner Johan Baltus. De van origine Dijkerhoeker had het bedrag al ruim voor overlijden bestemd voor 't Dijkhuis. Koot: „Vorig jaar hadden we van iemand anders een nalatenschap van liefst vier ton. Uitzonderlijk. Mensen zijn niet blind; ze zien dat er steeds minder geld van de overheid naar de zorg vloeit. Dan kun je geld beter besteden aan goede zorg om de hoek dan aan hulp in een ontwikkelingsland, alhoewel ook dat nodig blijft.” Koot, die voor Baltus executeur-testamentair was, wijst bewoners en anderen actief op de mogelijkheid geld achter te laten voor 't Dijkhuis. Loopt Koot niet het risico dat 'men' denkt dat hij op geld aast? Koot: „Welnee. Eigenlijk hoef ik zelf niets te zeggen, het gebeurt meer vanzelf. Mensen kennen 't Dijkhuis en we hebben een goede naam. Mensen vinden het belangrijk die voorziening helpen te behouden en te verbeteren. Daarbij zitten wij in landelijk gebied, daar is die binding met een woonzorgcentrum sterker dan in de stad.”

Uitbreiding Banekate
mede mogelijk gemaakt door
Stichting Vrienden van 't Dijkhuis

januari 2014

Werkgroep besteedt geld

Er is een werkgroep geformeerd om te komen tot een besteding van het legaat-Waanders. De werkgroep bestaat uit betrokkenen bij het Worpplantsoen, het gebied waar Waanders het bedrag aan achtergelaten heeft. Onder ander de bekende Worpenaar John Vos zit in de groep, de gemeente en namens stichting muziekkoepeel Worpplantsoen Hans Rosenkamp. Mogelijk leidt de werkgroep tot een stichting of andere beheersvorm.

„Geweldig dat iemand zo'n groot bedrag achterlaat voor de gemeenschap”, zegt Rosenkamp over Waanders. „Ik heb hem ten tijde van de oprichting van de muziekkoepeel gesproken. Hij nam contact op met ons, na een oproep in de krant om oude foto's. Wel bijzonder als je hoort dat hij eigenlijk weinig of geen contact met mensen had. Met het Worpplantsoen had hij iets. Ik vond het een nette, welbespraakte man.”

Wat er met het geld gaat gebeuren is nog niet duidelijk. „Er zijn ideeën. Persoonlijk zou ik het aardig vinden als we een tijdelijke kiosk in het Worpplantsoen realiseren met het geld. Dat missen we nu tijdens optredens en activiteiten in de muziekkoepeel. De mensen zou je mogelijk kunnen organiseren via mensen van 't Volkshuis. Uiteindelijk zou zo'n voorziening zichzelf moeten bedruipen. Ik vind het aardiger dan dat je pakweg veertig banken in het park zet. Dan is het geld meteen op.” Waarschijnlijk komt de werkgroep binnenkort met een publieksoproep voor suggesties.

eenzame weldoener

de hele afvoer verrot en aan vervanging toe. We kwamen van alles tegen.”

Pasjes voor de milieustraat van de hele Rozenstraat werden ingezet om de troep gratis af te voeren naar de stort. Naarmate Waanders ouder werd kreeg Nalis ook inzicht in zijn financiën en betaalde netjes alle rekeningen. „Pas toen ontdekte ik dat hij een fors bedrag, zeker anderhalve ton, op de bank had staan. Dan sta je wel even te kijken. Ja, hij had er makkelijk een verbouwing van kunnen betalen. Maar ja, wat moet je. Zo was hij nu eenmaal, hij gaf geen cent uit. Je gaat gewoon door, je laat iemand toch niet vallen.”

Waanders vulde zijn dagen toen hij nog goed was met de krant lezen, veel fietsen en bracht bloemen en rekeningen rond voor de toenmalige bloemenzaak op de kop van de Boxbergerweg. „Ik geloof dat die mensen van die winkel familie van hem waren. Hij fietste dikwijls naar de stad. Dan kocht-ie een reep chocolade bij Dirk van de Broek, dat was daar een paar centen goedkoper dan op de Worp.”

Stoffer en blik gingen mee in de fietstas voor het geval hij rommel op de Wilhelminabrug tegenkwam. Dat ruimde hij altijd trouw op. Zelfs op het einde, met de rolator, ging hij nog naar de stad voor chocola.

Pas in het verpleeghuis kreeg Nalis echt contact met haar eenzame buurman en diepgaande gesprekken.

„Toen vertelde hij ook iets meer over het verleden en wat er in hem omging.” Nalis schetst een beeld van een bijzondere zoon-moeder relatie. „Hij kon goed leren, maar is op een gegeven moment doorgedraaid. Als jongen werd hij opgesloten in de keuken of moest vastgebonden aan een stoel leren, zo vertelde hij. Zijn vader is jong overleden, z'n moeder was heel dominant, ik begreep dat ze van de Jehova's was. Ondanks alles is hij bij haar blijven wonen, hij heeft zich nooit van haar los kunnen maken. Dat blijkt ook wel uit zijn wens om bijgezet te worden in haar graf. Eigenlijk wel vreemd.”

Een zielige man, zo beschrijft Nalis haar buurman. Je zag er vrijwel nooit iemand, familie en vrienden had hij niet en een liefde kwam nooit voorbij in z'n leven. „Alles in huis zat altijd potdicht, hij was bang voor inbrekers. Achteraf denk ik: zo triest dat iemand zo weinig van z'n leven heeft gemaakt. Hij had er ook het geld voor. Wij en de buurt hebben zoveel pogingen gedaan om hem bij alles van te betrekken, maar hij wilde niet of nauwelijks contact. Bij zijn begrafenis was er een notaris aanwezig en een aantal mensen uit ons gezin. Verder niemand. Dat is erg confronterend. Ik vond het zo sneu. Voor hemzelf vooral, als je overdenkt hoe hij in eenzaamheid en soberheid geleefd heeft.”

Het verbaast Nalis niet dat Waanders een fors bedrag ach-

terliet aan het Worpplantsoen. „Hij hield van de natuur. Hij was graag buiten en fietste graag. Op het laatst vertelde hij me wel dat de gemeenschap er recht op had dat hij iets terug zou doen. Hij was al op vroege leeftijd afgekeurd en kon niet in zijn eigen inkomen voorzien. Buurman was ook wel degelijk begaan met de wereld om zich heen. De rest van het geld is naar allerlei goede doelen gegaan, bijvoorbeeld de longstichting en dierenbescherming. Aan ons heeft hij nauwelijks iets achtergelaten. Dan denk je wel: goh, wat hebben we allemaal wel niet gedaan en aan hem besteed. Maar ja, dat is nou eenmaal zo en dat zet ik opzij. Hij was nou eenmaal niet iemand die z'n dankbaarheid toonde. Alhoewel ik vanuit het verpleeghuis heb begrepen dat hij wel vertelde hoe blij hij was met wat we allemaal deden. Als je dat via-via hoort, doet dat erg goed.”

Het leven van Willem Waanders is een bijzonder verhaal. De naastenliefde van de zorgzame burens is dat ook. Nalis, nuchter: „Achteraf denk ik weleens: als ik het vooraf allemaal had geweten, weet ik niet of ik het had kunnen opbrengen. Zelfs z'n begrafenis moesten we regelen. We hebben zoveel tijd en energie aan hem besteed. Naast m'n baan en eigen gezinsleven. Op een gegeven moment wordt het een last. Maar je laat iemand niet aan z'n lot over. Iemand die zonder familie of andere contacten leeft, laat je niet vallen.”